

TURNIANSKE NOVINY

Obec Trenčianska Turná

máj - jún 1996

roč. II č. 3

Z MIESTNEJ SAMOSPRÁVY

Dňa 20. marca 1996 sa konalo zasadnutie obecného zastupiteľstva. Po prerokovaní programu obecné zastupiteľstvo:

Zobralo na vedomie:

- správu o plnení uznesení OcZ č. 1/96;
- správu o plnení úloh rozvoja obce;
- správu hlavného kontrolóra;
- správu postupu úloh a cieľov prechodu ZŠ v Trenči. Turnej na školu s právnou subjektivitou od 1.1.1997;
- program spolupráce s PD Trenč. Turná;
- žiadosť o kúpu stavebného pozemku (JUDr. Ľubomír Poruban a manželka);
- žiadosť o kúpu pozemku (Jozef Minárik);
- odkúpenie nehnuteľnosti v HM (AFA, Ing. Boris Furdík);
- odvolanie proti rozhodnutiu OcZ (Vranáková);
- dodatok č. 2/96 k uzatvorenej zmluve č. 5/95/38 pre rok 1996 s Technickými službami mesta Trenčín;
- dohodu o vyrovnaní nedoplatkov (Godovičová);
- návrh na vyradenie nefunkčného inventára v KD na základe inventúry vykonanej k 31.12.1995.

Odporúčilo:

- uzatvoriť dodatok č. 2 k zmluve s TEMPO s r.o. (TAMOIL) podľa návrhu obce zaslanú listom č. 956/94;
- vyrovnať záväzky nájomcu voči prenajímateľovi za r. 1995, 1996 podľa dod. č. 2;
- privoliť odpredaj (uzatvorenia kúpnej zmluvy) medzi TEMPO spol. s r.o. TAMOIL a novou spoločnosťou na nehnuteľnostiach nachádzajúcich sa na prenajatých parcelách č. 1103/3, 1103/4 a 1103/2 k. ú. Trenč. Turná;
- uzatvoriť nájomnú zmluvu medzi obcou Trenč. Turná a novou spoločnosťou za rovnakých podmienok ako s TEMPO spol. s r.o. (TAMOIL);
- starostovi obce pomôcť pri prechode školy na právnú subjektivitu.

Uložilo:

- obecnému úradu predložiť na ďalšie zasadnutie OcZ VZN o prevádzkovaní hracích automatov na území obce.

Schválilo:

- rozpočet obce Trenčianska Turná na rok 1996 ako vyrovnaný;
- v prípade navýšenia príjmu do rozpočtu bude prerozdelenie výdavku znova predložené finančnou komisiou obecnému zastupiteľstvu na schválenie;
- v čerpaní v časti investičných výdavkov určuje nasledujúce poradie: preplatenie faktúry (plynifikácia v HM), ukončenie podjaviskového priestoru v KD, realizácia vodovodnej a plyn. prípojky k bytovke č. 131, rekonštrukcia strešnej krytiny v KD, ČOV;

- v časti investičných výdavkov: prostriedky získané z cestnej dane budú použité na rekonštrukciu ulíc - chodník s prepojením ulíc 1. mája a Oslobodenia, Za Oravcom, chodník Vysoká, 9. lúp, Kurucká;
- Všeobecne záväzné nariadenie č. 1/96 o nakladaní s odpadmi;
- zmluvy o prenájme nebytových priestorov a zdravotníckeho zariadenia súkromných ambulancií s. č. 123 pre súkromnú lekárnku - MUDr. Ľudmilu Pilkovú a MUDr. Helenu Muchovú na dobu určitú do 31.12.1996;
- zmluvu o prenájme nebytových priestorov s. č. 29 (bývalý OcÚ) pre Máriu Čupalkovú za účelom zriadenia cukrárne na dobu určitú do 31.12.1998 vo výške 300,- Sk od 1.4.1996;
- opravu strechy a odtokovej rúry na Zdravotnom stredisku č. 123 Trenč. Turná;
- zmluvu o poskytnutí finančného prostriedku pre SAD Trenčín;
- komisiu na likvidáciu nepoužiteľného inventára v KD v zložení: Ing. Pavol Ježík, Rudolf Horňák, Ing. Milan Rástočný;
- prémie starostovi a zástupcovi starostu za 1. štvrťrok 1996.

Súhlasilo:

- s uzatvorením nájomnej zmluvy za prenájom nebytových priestorov a pozemku v k. ú. Trenč. Turná so ŽSR Žilina;
 - s vyradením inventára KD z evidencie podľa predloženého návrhu.
- ### Nesúhlasilo:
- s uhradením faktúry na vývoz smetí pre Technické služby mesta Trenčín k termínu do 20.3.1996, keďže v súčasnej dobe nedisponuje takouto sumou, stanovisko OcZ bude prehodnotené po vybraní miestnych daní a poplatkov do 30.6.1996;
 - s uzatvorením nájomnej zmluvy medzi OcÚ Trenčianska Turná a TEMPO spol. s r.o. (TAMOIL) podľa predloženého textu.

Dňa 11. apríla 1996 sa konalo *mimoradne zasadnutie* obecného zastupiteľstva. Po prerokovaní obecné zastupiteľstvo schválilo návrh zmluvy o prenájme pozemkov pod čerpaciu stanicu.

Dňa 24. apríla 1996 sa konalo zasadnutie obecného zastupiteľstva.

Zobralo na vedomie:

- správu o plnení uznesení č. 2/96 zo dňa 20.3.1996 a č. 3/96 zo dňa 11.4.1996;
- správu o plnení úloh rozvoja obce;
- správu hlavného kontrolóra;
- žiadosť o odkúpenie nehnuteľnosti v HM (František Beták, FBALL s.r.o. Trenč. Turná);
- žiadosť o pridelenie stavebného pozemku: Ing. Mária Gregorová, Inovecká 3/5, Trenčín;

Peter Fábik, Hámry 904, Trenč. Turná; Miroslav Fábik, Hámry 904, Trenč. Turná; Radko Fábik, Cintorínska 660, Trenč. Turná; Ing. Ján Laurinčík, Soblahovská 7/56, Trenčín; Ing. Ľubomír Štefánik, Lavičková 8, Trenčín;

- správu komisie pre vzdelávanie, školstvo, kultúru, šport, zdravotníctvo a sociálne veci;
- správu komisie pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie;
- rozhodnutie Obvodného banského úradu v Prievidzi o odňatí oprávnenia Západosl. tehelniam a.s. Pezinok na dobývanie výhradného ložiska tehliarskych surovín;
- informáciu Prvej komunálnej banky a.s. Trenčín o novej forme poskytovania úverov;
- ponuku Technických služieb mesta Trenčín na vykonávanie pohrebných služieb;
- žiadosť o prenájom pozemku v HM (senník): REAL - Ing. Peter Bútora, Hodžova 55, Trenčín a SP Invest - Ing. Štefan Pánik, Pod Brezinou 57, Trenčín;
- žiadosť o 10 bm cestných obrubníkov, Vlastimil Šimíček, Trenčianska Turná č. 136;
- list z Ministerstva školstva SR ohľadom došlavy telocvične;
- žiadosť o dlhodobý prenájom nemovitosti za účelom podnikania, MI-RO Tr. Turná č. 265;
- správu starostu obce o kontrole okresným úradom o miestnych poplatkoch;
- účasť starostu obce na štáži v USA od 11. 5. do 27.5.1996.

Odporúčilo:

- starostovi obce urgovať zaslanie ponúk na pohrebné služby;
- starostovi obce pripraviť návrh na menovanie komisie na vykonávanie kontroly dodržiavania VZN o miestnych daniach a poplatkoch.

Uložilo:

- obecnému úradu informovať p. Frňu, že akceptuje jeho žiadosť na prevádzkovanie nevýherného hracieho automatu.

Schválilo:

- návrh na úpravu platu starostovi obce Trenč. Turná v zmysle zákona NR SR č. 253/1994 Z.z. a zástupcovi starostu;
- starostovi obce vreckové na stáž a platené voľno na toto obdobie.

Súhlasilo:

- s umiestnením a prevádzkovaním nevýherného hracieho automatu "Šípky" v bistre Havran, Eva Vranáková;
 - s otváracou a zatváracou dobou v prevádzkovej jednotke cukráreň, Mária Čupalková, Trenč. Turná č. 776;
 - s umiestnením reklamnej tabule firmy Laugocar, nám. sv. Anny 16, Trenčín;
 - s pridelením verejného priestranstva p. Valérii Sivákovej, Vysoká 723, Trenč. Turná.
- ### Nesúhlasilo:
- so žiadosťou o dočasné otvorenie prevádzky novinového stánku a s prenájomom pozemku pod novinový stánok pre Dušana Kováča, Halalovka 35, Trenčín.

Ing. Milan Rástočný

ČRIEPKY Z HISTÓRIE

Urbár trenčianskeho panstva (z 10.11.1549)

V predchádzajúcich číslach sa čitatelia v tejto rubrike zoznámili so štyrmi najstaršími listinami, v ktorých sa v rôznych súvislostiach objavil názov Turná (v rokoch 1113, 1269, 1300, 1406 - 1544).

V tomto čísle uverejňujeme URBÁR (= písomnosť, kniha súpisu pozemkového majetku a poddanských povinností za feudalizmu), v ktorom je prvýkrát uvedený menovitý zoznam majiteľov sedliackych usadlostí (sesíj). Zároveň sú tam rozpísané poddanské povinnosti obyvateľov dediny THWRNA voči majiteľovi trenčianskeho panstva. V urbári sa uvádza 34 majiteľov sedliackych usadlostí (z nich u siedmich uvádza oslobodenie od poddanských povinností, pričom platia iba 1 floren ročne za prenájom pôdy. Okrem toho je tam zmienka, že štyri usadlosti sú opustené. To znamená, že v obci bolo 38 celých usadlostí - okrem zemianskych kúrií (napr. Rhody) a panského majera.

Majitelia sedliackych usadlostí: richtár Juraj, Ján Požďa, Martin Demak, Martin Kovač (oslobodený na 5 r.), Benedikt Halák, Ladislav Mudry, Blažej Zahorak (oslobodený na 4 r.), Ján Fili, Ján Palik, Peter Sykora, Peter Santa, Jan Komis, Gregor Demak, Ambroz Svakov (oslobodený na 5 r.), Mikuláš Kogran (celkom slobodený), Benedikt Svakov, Juraj Zelička, Martin Kulčan, Juraj Renčov (oslobodený na 4 r.), Matúš Švec, Andrej Jakubov, Ján Roha, Ladislav Masník, Ján Marko, Juraj Masník, Juraj Zelník, Anton Sykora, Ján Beren, Matúš Markov, Benedikt Kabat, Ladislav Hlavaty, Martin Gevrček, Fabian Agar (oslobodený na 5 r.).

Vyššie uvedení "večtí poddaní" mali svoje domy a užívali pridelenú pôdu, za ktorú zemepánovi odvádzali predpísané finančné, naturálne a pracovné povinnosti. Dodávkové povinnosti mali rozložené do niekoľkých termínov: Na Juraja (24.IV.) spoločne platia 6 florenov 48 denarov. Na Jakuba (25.VII.) spoločne platia 1 floren 30 denárov. Na Michala (29.IX.) spoločne platia 6 florenov 48 denárov.

Na Martina (11.XI.) spoločne odovzdajú 13 sliepok a 13 koláčov. Na Vianoce (24.XII.) spoločne odovzdajú 14 sliepok a 14 koláčov, funt vosku, 2 vykŕmené bravy, piva 4 tiny po 8 m, spoločne platia 6 florenov 48 denárov. Na fašiangy spoločne odovzdajú 4 medie masla, 80 vajec a 6 syrov. V pôste spoločne odovzdajú 1 mericu (M) hrachu, 1 M prosa, 2 M semena a každý sedliak 2 merice ovsu (namiesto vozenia vody). Na Veľkú noc spoločne odovzdajú 1 baránka, 8 syrov a 97 vajec. Okrem toho po zbere spoločne odvádzajú: 78 meríc pšenice, 38,5 meríc jačmeňa, 19,5 meríc ovsu, 19,5 meríc chmeľu, 97 kapustných hláv a konopných vlákien v ich trojväzku šesť kýt. Medzi ďalšie povinnosti patrila práca na panskom majeri: orať, siať, žať, kosiť a zväžať bez určenia rozsahu alebo množstva dní a každý sedliak bol povinný doviesť na hrad 3 vozy dreva.

V urbári sú menovite uvedení ďalší obyvatelia obce - želiari. Sú to ľudia, ktorí majú vlastné domy postavené na panskom majetku, za čo odvádzajú nájomné. Nevlastnia žiadnu pôdu a sú vlastne "zamestnaní" na panskom majeri. V urbári sa uvádza 24 rodín. Mikuláš Košťál, Benedikt Beren, Ladislav Horvát, Matej Zelník, Mikuláš Kolár, Ján Kabát, Michal Mesar, vdova Žofia, Ján Svakov, Benedikt Tezan, Ladislav Palik, Michal Rubeník, Peter Pivo, Jakub Peskov, Jakub Zelička, Ján Zelník, Ladislav Šebíkov, Ján Hudek, Ján Horka, Ján Štorek, Michal Černík, Michal Polka, Juraj Bakoret, Martin Švec.

Urbár menovite nespomína povinnosti týchto želiarov, čo sa týka robotných povinností, ale podľa mien sa dá usudzovať, že medzi nimi bol celý rad remeselníkov, ktorí sa starali o potreby zemepána a správcu majera.

Ak budeme vychádzať z týchto neúplných údajov o obyvateľoch Turnej (34 sedliakov a 24 želiarov) a budeme uvažovať, že priemerný počet v rodine bol 5 - 6 duší, znamenalo by to, že v polovici 16. storočia v obci žilo najmenej 290 - 350 obyvateľov (okrem majiteľov zemianskych kúrií a podželiarov (nemali pôdu, ani vlastný dom, žili v podnájme). Inými slovami sa dá povedať, že Turná patrila medzi väčšie sídelné celky.

Rudolf Horňák

KREŠŤANSKÝ KÚTIK

Cirkev - jedno srdce a jedna duša III.

Naposledy sme sa dotkli Cirkvi z jej vnútornej stránky. Na základe predchádzajúcich konštatovaní môžeme Cirkev deliť:

1. Na Cirkev tých, čo žijú na zemi a ako sa to hovorí, svojím pozemským životom putujú do nového života - a to je Cirkev putujúca.
2. Na tých, čo už zomreli, ale zostávajú v stave očisťovania svojej lásky (do nového života nemôže vstúpiť nič, čo by nebolo čistou láskou) - a to je Cirkev očisťujúca. Toto vyjadrenie má, pravda, svoje veľké nedostatky, pretože slová "zostávajú", "ešte sa očisťujú" nemôžu určovať nijakú časovú dĺžku, ktorá by bola na to potrebná. Každý vzťah človeka k času a priestoru sa smrťou končí, a preto ani pri očisťovaní nemožno hovoriť o nijakom trvaní v časovej dĺžke. Nemožno to teda inak rozumiť, len ako vyjadrenie čisto symbolické.
3. A konečne vo vrcholnom štádiu našich dejín sa nám zjavuje Cirkev víťazná - oslávená. Patria do nej všetci, čo vstúpili do nového života a celej jeho plnosti a krásy s celkom čistou alebo už očistenou láskou.

Nakoniec ešte otázka, či sú tieto 3 časti Cirkvi jedinou spoločnou Cirkvou? Nuž, v tom novom živote je nové práve to (ako nám to zvestoval Kristus), že jeho životnosťou je láska, ktorá nikdy neprestáva. Vyznávame teda vieru v spoločenstve svätých v tejto všeobšiahlej láske bez konca. Organizovaná Cirkev na zemi

prekonáva svoje hranice tak, ako i život človeka prekonáva v novom živote hranice svojho vymedzeného času medzi narodením a smrťou. Kristova Cirkev takto predstavuje celý vesmír ako jeden tajomný organizmus, ktorý sa podľa Stvoriteľovho plánu postupne, ako sa bude naplňovať čas, bude zjednocovať v láske, v Kristovi. Ako v každom rastúcom organizme existuje tu (i keď v stave rastu) vzájomný vzťah všetkých organických častí i všetkých jeho buniek. Zdravé trpia s chorými a pôsobia na ich uzdravenie, kým choré sa ozdravujú životnosťou zdravých. Tak i naša láska k tým, čo zomreli (vyjadrená hoci aj v modlitbách za duše v očistci) pôsobí ako oživenie či ozdravenie ich ešte chorej, nie dosť čistej lásky.

I tu však musíme rešpektovať tajomnosť tajomstva. Lebo tento organizmus celého stvorenia je pre naše chápanie naozaj priveľkým tajomstvom. Je to však tajomstvo krásne, ktoré ešte i samotnou svojou tajomnosťou objavuje celé vesmírne dejiny ako rast do dospelého veku Kristovho, ako dospievanie k zrelej ľudskosti podľa miery Kristovej.

Myslím, že je pre každého z nás nutné aj v tejto dobe, ktorá má zase svoje formy boja a útokov proti Cirkvi, takýmto spôsobom vnikať do jej tajomstva a uvedomovať si svoju osobnú príslušnosť k Cirkvi. Lebo Cirkev to nie je niečo mimo nás, jej členov, ale Cirkev "to som aj ja". Každý sme bunkou tohto tajomného organizmu, ako bolo rozobraté vyššie, a tak sa musíme učiť "byť Cirkvou" a "žiť Cirkev".

Prajem vám všetkým, ktorí sa pokladáte za členov Cirkvi, aby sa vám darilo deň čo deň prostredníctvom nej stále lepšie žiť a čerpať dosť životnej energie pre nový život.

ThMgr. Michal Kopecký

O ŠKOLE PO ŠKOLE

Cesta k právnej subjektivite

V súvislosti so zmenami v školstve a transformovaním ZŠ podľa pokynov ministerstva školstva musia prejsť všetky ZŠ do 31.12.1997 na právnu subjektivitu. Z ekonomického hľadiska bude pre našu školu najvhodnejšie urobiť tak k 1.1.1997. V tomto smere sme začali robiť určité kroky. Proces transformácie chceme uskutočniť spoločne s malotriednou ZŠ v Mníchovej Lehote. V prípade spoločnej organizácie právnej subjektivity v ZŠ Trenčianska Turná a malotriednej ZŠ v Mníchovej Lehote budú školy vystupovať ako jeden celok (právnická osoba) v právnych vzťahoch a niesť zodpovednosť vyplývajúcu z daných vzťahov. K spoločnému riešeniu a postupu ZŠ v Trenčianskej Turnej a Mníchovej Lehote sme sa rozhodli na základe návrhu Školskej správy v Trenčíne, vzájomného dohovoru a posúdenia možností, ktoré malotriedne školy majú k dispozícii.

Možnosti malotriedok

1. Prejsť po organizačnej a hospodárskej správe pod spádové školy.
2. Vytvoriť právny celok vzájomne s dvoma - tromi ďalšími malotriednymi školami.

Druhý variant nepokladáme z praktického hľadiska za reálny. Ďalšie malotriedne školy Dubodiel, Selec, prípadne Bierovce sú príliš ďaleko na to, aby sa dali pružne riešiť každodenné problémy jednotlivých škôl. Príčinou však nie je len výber z dvoch možností, ale i dlhodobá spolupráca škôl po stránke pedagogickej, žiaci navštevujú od 5. ročníka ZŠ v Trenčianskej Turnej, majú spoločné zdravotné stredisko a pod. Preto po dôkladnom zvážení sme prišli k záveru, navrhnúť realizáciu prvého variantu. Kolektív pracovníkov ZŠ v Mníchovej Lehote s predloženým riešením súhlasí.

Postup

V súvislosti s prechodom škôl na právnu subjektivitu sme zabezpečili informovanie o celkovej profilácii a koncepcii rozvoja škôl s plánom hlavných úloh zainteresované strany: kolektív pedagogických pracovníkov na ZŠ v Mníchovej Lehote a v Trenčianskej Turnej, rodičov prostredníctvom plenárnych zasadnutí na ZŠ v Mníchovej Lehote a v Trenčianskej Turnej, Obecné zastupiteľstvo v Mníchovej Lehote, Obecné zastupiteľstvo v Trenčianskej Turnej.

V nasledujúcom období nás čaká prejednanie a prehodnotenie navrhovanej koncepcie, prerozdelenie kompetencií a pracovných náplní funkcionárov školy s vedúcimi pracovníkmi zriaďovateľa (Školskej správy v Trenčíne) do 31.3.1996.

Rozbor situácie

So zásadnými kádrovými zmenami nepočítame. Vzhľadom na predpokladaný nárast tried počítame s nárastom pedagogických pracovníkov.

Nehľadiac na novelu zákona o základnej škole (konkrétne na zníženie počtu žiakov v triedach), ktorá má byť v platnosti od 1.9.1996, zaznamenávame nárast počtu tried od 1. ročníka v Trenčianskej Turnej i Mníchovej Lehote.

Prehľad narodených detí:

(podľa zoznamov Ocú v Trenčianskej Turnej a Mníchovej Lehote)

Šk. r.:	Trenčianska Turná	Mníchova Lehota
1996/1997	36	14
1997/1998	32	20
1998/1999	26	18
1999/2000	37	17
2000/2001	23	10
2001/2002	35	

V okruhu pôsobnosti našej školy sú malotriedne školy: Dubodiel, Veľká Hradná, Selec, Bierovce - Opatovce, Mníchova Lehota;

plnoorganizované školy: Trenčianske Jastrabie, Svinná, Trenčianske Stankovce, Trenčianska Turná, na ktoré by sme v každom prípade rozšírili sféru vplyvu.

Hlavné úlohy a zámery

1. Dobudovať špeciálnu učebňu počítačovej techniky.
2. Od školského roka 1996/97 otvoriť a zabezpečiť triedu s rozšíreným vyučovaním matematiky a prírodovedných predmetov od 5. ročníka i pre žiakov ostatných škôl, ktoré sa v okolí nachádzajú, t.j. Dubodiel, Hradná, Bierovce - Opatovce, Selec, Mníchova Lehota, Trenčianske Jastrabie, Svinná a Trenčianska Turná.
3. V školskom roku 1997/98, najneskôr však 1998/99 počítať s otvorením tried s rozšíreným vyučovaním jazyka anglického a nemeckého od 3. ročníka. O dva až tri roky z toho dôvodu, lebo otvorenie tried si bude vyžadovať nielen dostatočné kádrové zabezpečenie, ale aj finančné náklady na nákup učebníc a potrebného materiálneho zabezpečenia (audiovizuálnej techniky, magnetofónov a pod.).
4. Po dobudovaní telocvične vyvinúť maximálne úsilie, aby bola využitá aj v odpoľudňajších a večerných hodinách v záujme zvýšenia telesnej a brannej zdatnosti žiakov i občanov. Činnosť v telocvični zabezpečiť tak, aby sa čo najviac znížila stratovosť z jej prevádzkovania.
5. Zabezpečiť a skvalitniť úroveň pracovného vyučovania na dvoch školách tak, aby časť hodín prvouky bola skutočne venovaná získaniu praktických zručností žiakov už v nižších ročníkoch podľa pedagogicko-organizačných pokynov. Pre pracovné vyučovanie zabezpečovať materiál rôzneho druhu.

V súvislosti s prechodom na právnu subjektivitu nepočítame s nárastom administratívnych pracovníkov, ale skôr s využitím vzdelania tých pracovníkov, ktorých na škole máme.

V žiadnom prípade nebude zrušená prevádzka ZŠ v Mníchovej Lehote preto, že by žiaci od 1. ročníka dochádzali do Trenčianskej Turnej, ako sa to začína pošeptávať medzi rodičmi, a to z viacerých dôvodov: Priestory, ktoré máme, o pár rokov sotva budú stačiť pre potreby žiakov I. stupňa ZŠ v Trenčianskej Turnej a žiakov II. stupňa ZŠ z Trenčianskej Turnej a Mníchovej Lehoty, keď predpokladáme, že okrem nárastu žiakov v prvých ročníkoch pribudnú ešte deviate ročníky. Vyučovanie jazykov sa budeme snažiť zabezpečiť tak, aby pedagogický pracovník prišiel v určený deň do ZŠ v Mníchovej Lehote a nie žiaci do Trenčianskej Turnej. Rozpočet, ktorý organizácia dostane z ministerstva, bude úmerne rozdelený na prevádzku oboch zariadení.

Mgr. Peter Kišac, Mgr. Valéria Godovičová

**Aby im v duši pusto nebolo.
Aby ich mali radi okolo.**

**Aby im bolo mäkko
ako v mame.
Keď bolia veci, ktoré nepoznáme,
tu každé dieťa,
plaché ako laň,
na hlave musí cítiť teplú dlaň.**

Spolu s Milanom Rúfusom želáme Vám, našim milým deťom, pri príležitosti Dňa detí, pochopenie dospelých pre detské šibalstvá, priateľstvo a úctu rovesníkov. Aby ani jedno z Vás necítilo strach zo samoty, krivdu z nepochopenia a bolesť z nedostatku lásky.

P.S. pre dospelých: Detská duša je čistá. Nekazme ju odopieraním lásky a nesprávnou výchovou. Ved' deti sú našim zrkadlom.

Iveta Červeňanová

Z KULTÚRY

Deň matiek

Keď máj preberá moc a všetko sa rozvíja do krásneho plného kvetu, oslavujeme Deň matiek. Som úprimne rád, že sa Vám v mene redakcie a všetkých mužov môžem prihovoriť.

Mama. Ako nežne znie to slovo z drobných detských ústičiek a sprevádza nás po celý život. Áno, ste to práve Vy, ktoré sa po celý svoj život staráte o svoje ratolesti či je to prvý úsmev, prvý zúbok, prvý krôčik, prvý vstup do školy...

Dovoľte, aby sme sa spoločne vrátili do Vašich "májov", keď ste Vy rozvíli kvety darovaním života Vaším deťom. Istote si živo spomínate na radosť z ich narodenia. Rovnako silné sú ale aj spomienky na prebdené noci v strachu o ich zdravie. Či bolo málo takých dní a nocí, keď ste hladili ich rozpalené líčka a čielka?

Preleteli roky a vo Vašom obyčajnom ľudskom živí, živí Vašich rodín, striedali sa starosti s menšími či väčšími radosťami.

Aj keď už mnohé z Vás videli svoj obraz mladosti vo svojich dcérach a obraz otca vo svojich synoch, Vaše nekonečné žriedlo dobra stále nebolo vyčerpané, lebo pokračuje v láske k vnúčatám. Žena, matka, stará mama, dôležité medzníky vo Vašom poslaní. Obyčajné spojenie slov tvoriacich pevnú reťaz uzavretú do čarovného kruhu. Z každého ohnivka vyžaruje láskavosť, доброта, obetavosť, pracovitosť...

Za všetky tieto krásne ženské vlastnosti chcem sa pri tejto príležitosti ešte raz poďakovať v mene redakcie a vyjadriť Vám úprimné uznanie. Kiež by sa všetky dôvernú chvíľu prežité v spoločnom šťastí stali bohatstvom budúcnosti nás všetkých. Kiež by sa duchovné hodnoty premenili na hodnoty radostného života.

Oslávme teda ľudské šťastie, ktoré si želáme aj kvôli n-siteľkám života. Želáme Vám, milé naše, pevné zdravie, aby ste vnášali teplo do našich rodín, rozdávali úsmev Vaším najbližším a tešili sa z nich.

Mgr. Vladimír Zvalený

Naveky snom i ranami bdie neha ženy nad nami.

Milan Rúfus (Materstvo)

Seminár o Samuelovi Timonovi

Dňa 12. apríla 1996 Trnavská univerzita - katedra histórie so sekciou pre cirkevné dejiny v spolupráci so Slovenskou historickou spoločnosťou pri Slovenskej akadémii vied uskutočnila v Trnave odborný seminár k osobnosti slovenského historika - nášho rodáka - Samuela Timona S. J. (20. 7. 1675 - 7. 4. 1736).

Seminár bol zorganizovaný pri príležitosti 260. výročia jeho smrti hlavne pre poslucháčov histórie Trnavskej univerzity, ale zúčastnili sa ho aj mnohí zástupcovia z cirkevných, vedeckých a spolkových kruhov.

V úvode seminára pozdravil prítomných (okolo sto záujemcov) zástupca rodnej obce Samuela Timona a jej starosta Ing. František Ježík. Zároveň odovzdal pre prítomných propagačné materiály o obci, ale hlavne Zborník o živote a diele Samuela Timona, ktorý bol vydaný v roku 1995.

Rudolf Horňák

PREDSTAVUJEME

Mgr. Marta Fábiková

Narodila sa 20. 4. 1951 v Trenčianskej Turnej ako najmladšia z troch dcér v rodine Jozefa Bočáka a Magdalény rod. Horňákovej. Otec už nežije, matka je dôchodkyňou. Sestry sú vydaté a žijú so svojimi rodinami v Trenčíne.

Je vydatá, má 2 synov. Starší Radko nar. v r. 1972 študuje na VŠD v Žiline, mladší syn Pavol nar. v r. 1978 bude v tomto roku maturovať v SOU Trenčín. Manžel Pavol Fábik pracuje vo VÚ 6767 Trenčín ako informátor.

Základné vzdelanie úspešne absolvovala v rodnej obci v r. 1966. Na SEŠ v Trenčíne však prijatá nebola pre veľký počet uchádzačov. Z tohto dôvodu sa vyučila v odbore predavačka potravinárskeho tovaru v bývalom podniku ZDROJ Trenčín. Po vyučení v r. 1969 začala študovať popri zamestnaní na SEŠ v Trenčíne. Štúdium ukončila v r. 1974. V rokoch 1969 - 73 pracovala v podniku ZDROJ ako predavačka a neskôr ako aranžérka. Od r. 1973 - 78 v tom istom podniku pracovala ako majsterka odbornej výchovy. Pedagogické vzdelanie si pre vykonávanie uvedenej práce doplnila 2 - ročným štúdiom na PF v Trnave v r. 1975 - 1977.

V r. 1978 nastúpila pracovať do SOU Trenčín Jilemnického 24 ako učiteľka odborných predmetov. V r. 1980 začala študovať na PF Nitra učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov: slovenský jazyk a literatúra - psychológia, ukončila ho úspešne v r. 1986. Jej práca je zároveň i jej veľkou záľubou, a preto si pedagogické vzdelanie rozšírila štúdiom ďalšieho aprobačného predmetu etická výchova v r. 1992 - 94. A práve toto štúdium ju nielen ako učiteľku, ale hlavne ako človeka duchovne veľmi obohatilo. V SOU pracuje ako učiteľka všeobecno-vzdelávacích predmetov a zároveň vykonáva funkciu predsedníčky metodického komisie.

Vo voľbách v r. 1994 bola zvolená ako nezávislá kandidátka za SNS do funkcie poslankyne. V OcZ je členkou kultúrno-sociálnej komisie. Je i členkou výboru MO SNS. Jej veľkou záľubou okrem práce s mladými ľuďmi, v ktorej osobitnú pozornosť venuje oblasti estetické a etickej, je i turistika, práca v záhradke, pestovanie kvetov, vyšívanie, ale i varenie a pečenie.

Je obdivovateľkou všetkého progresívneho, tvorivého, čo prináša človeku a celej spoločnosti nielen hmotný úžitok, ale hlavne duchovné obohatenie, ktoré sa prejavuje v duševnej vyrovnanosti a v pozitívnom myslení a konaní človeka. Zastupuje volebný obvod č. 1 (Bánovská č. 3 - 31, Mládežnícka č. 33 - 57).

Rudolf Horňák

Poslanec obecného zastupiteľstva a predseda komisie pre vzdelávanie, kultúru, šport, zdravotníctvo a sociálne veci, zastupujúci volebný obvod č. 6 (Vysoká č. 248 - 720, Javorie č. 266 - 285, Inovecká č. 294 - 311).

Narodil sa 1. marca 1934 v rodine Michala Horňáka a Karolíny, rodenej

Ježíkovej v Trenčianskej Turnej. S manželkou Evou, rodenou Santovou (zdravotná sestra na dôchodku) majú 3 deti a v súčasnosti aj 2 vnúčatá.

Základné vzdelanie získal v rím.-kat. ľudovej škole v rodnej obci, meštiansku školu absolvoval v Trenčíne. Po ukončení učňovskej školy v Merine navštevoval VPS textilnú v Brne, ktorú ukončil maturitou v roku 1954. Vojenskú základnú službu ukončil koncom roka 1956 a následne nastúpil ako návrhár tkanín do n. p. Merina Trenčín. V podniku zotrval až do dôchodku, v poslednom období zastával funkciu vedúceho návrhárskeho strediska. Za svoje návrhy získal mnohé ocenenia na rôznych veľtrhoch a súťažiach. Najcennejšie boli ceny za Vynikajúci priemyselný design v r. 1981 a 1982.

Jeho vzťah k humanitným vedám sa prejavil hlbším záujmom o archeológiu, históriu, národopis, numizmatiku a príbuzné odbory. Aktívne pracoval ako funkcionár v spevokole Večernica, v MO Matice slovenskej, MO Slovenskej národnej strany i v pobočke Slovenskej numizmatickej spoločnosti. Veľký podiel mal na organizovaní 700. a 725. výročia prvej písomnej zmienky v Trenčianskej Turnej a je autorom ideového návrhu starostovskej reťaze.

Ako regionálny historik napísal publikácie: 700. výročie Trenčianskej Turnej (1969); História a vývoj ovocinárstva a záhradkárstva v Trenčianskej Turnej (1975); Večernica 1969 - 1984; Trenčianska Turná 1269 - 1994; spolupracoval pri vydaní zborníka Samuel Timon 1675 - 1736 (1995). Okrem toho spolupracoval pri zostavovaní a vydaní aukčných katalógov pobočky Slovenskej numizmatickej spoločnosti v Trenčíne. V súčasnosti je šéfredaktorom Turnianskych novín.

Do politického života v obci vstúpil na jeseň v roku 1989 na verejnej schôdzi na návrh občanov, aby ich zastupoval. V prvých slobodných voľbách v roku 1990 kandidoval ako nezávislý kandidát a vo voľbách v roku 1994 ako kandidát za SNS.

Anna Zvalená,

rodená Svitaňová, narodená 25. marca 1952 v Spišskej Sobotě, okres Poprad, ako najstaršia z piatich detí rodičov Jozefa Svitaňa a Anny, rod. Diabelkovej. Súrodenci žijú v Po-prade.

Základné vzdelanie ukončila v Spišskom Bystrom v r. 1967 a pokračovala v štúdiu na SVŠ P.O. Hviezdoslava v Kežmarku a na Pedagogickej škole v Levoči. Učila v Liptovskej Tepličke. Od r. 1970 bývala spolu s manželom Vladimírom a jeho rodičmi vo Svite. Neskôr učila v MŠ vo Vyšných Hágoch. Po presťahovaní sa s rodinou do Trenčianskej Turnej v r. 1978 pracuje v MŠ. Od prvopočiatku sa zaujímal o dianie v obci a zapojila sa do práce v organizáciách (SČK, SZŽ).

Manžel Vladimír pracuje ako riaditeľ Regionálneho kultúrneho strediska v Trenčíne. Starší syn pracuje v Kera-moprojekte, mladší vykonáva civilnú vojenskú službu.

Popri svojej práci sa venovala práci s deťmi v ZŠ a od r. 1988 je predsedníčkou ZO Demokratickej únie žien Slovenska v obci. Už druhé volebné obdobie bola zvolená občanmi za poslankyňu obecného zastupiteľstva za HZDS. Zastupuje volebný obvod č. 8 (od č. d. 365 - po č. d. 378 9. lúp, od č. d. 405 - po č. d. 438 - Za Oravcom, č. d. 881 ul. Za Oravcom). V zastupiteľstve pracuje ako predsedníčka komisie pre obchod, cestovný ruch a ochranu spotrebiteľa.

OZNAMY OČÚ

Ako ďalej s odpadom?

Závažným problémom v oblasti ochrany životného prostredia sú odpady a ich zneškodňovanie, ktoré patrí k rozhodujúcim faktorom ohrozenia. V mestách a obciach popri priemyselnom odpade je to predovšetkým komunálny odpad.

Stále rastúce náklady, poplatky za odvoz a uloženie odpadu a samotný problém ukončených skládok v našej obci sa premietajú v nemalej miere i v rozpočte obce a následne i v zaťažení občanov poplatkami. Toto riešenie v súčasnej dobe obmedzených finančných možností nie je jednoduché a ani populárne. V súvislosti s odpadmi, najmä s ich zneškodnením, sa čoraz viac kladie do popredia popri ekológii aj požiadavka prevencie a zamedzenia rastu nákladov cestou obmedzenia jeho množstva, druhotného využitia a efektívneho nakladania s odpadmi. Na splnenie týchto požiadaviek zo strany obce je potrebný nový prístup k odpadom, jeho efektívnejšiemu zneškodňovaniu zavedením separovaného zberu. Separovaným zberom môžeme najrýchlejšie a najlacnejšie riešiť: nedostatočnú kapacitu a životnosť skládok, nezávadné zneškodňovanie odpadov, zabrániť vytváraniu divokých skládok, vylepšiť i celkovú ekonomiku nakladania s odpadmi.

Obecné zastupiteľstvo prijalo všeobecne záväzné nariadenie obce o nakladaní s odpadmi. Podstatou tohoto nariadenia je lepšia kontrola a spravodlivejší systém platenia za vyprodukovaný odpad.

Základom nového riešenia je lístok (ako cenina), na ktorom je uvedený názov obce, adresa žiadateľa, číslo smetnej nádoby a dátum. Lístky si občania zakúpia na obecnom úrade v cene 15,- Sk za jeden lístok, najmenej však 5 lístkov. Ak má občan smetnú nádobu plnú, vypíše si zakúpený lístok a uloží do malej schránky pripevnenej na nádobu, čo bude znamenať pre vývozcu, aby nádobu vyprázdnil v deň vývozu. Vývozca odpadu lístok vyberie a odovzdá pri potvrdzovaní jázdy na obecnom úrade. V prípade, že lístok nebude v schránke na nádobe, jej vyprázdnenie sa neuskutoční.

Týmto riešením sa bude sledovať: kontrola vyvezeného množstva odpadu, úhrada poplatkov za skutočne vyprodukovaný a odvezený odpad, zníženie poplatkov za odpad jeho triedením a separovaním.

Všeobecne záväzné nariadenie o nakladaní s odpadmi č. 1/96 nadobudne účinnosť od 1. 7. 1996.

Vytváranie nových divokých skládok v intraviláne a extraviláne obce bude prísne sledované a vinník porušením tohoto zákazu finančne potrestaný pokutou vo výške 1000 Sk. Poplatok za prenájom jednej smetnej nádoby na obdobie 5-tich rokov je 150 Sk, ktoré občan zaplatí naraz pri výmene novej smetnej nádoby za poškodenú. Organizácie zaplatia skutočnú obstarávaciu hodnotu smetnej nádoby. V prípade, že občan alebo organizácia bude požadovať výmenu smetnej nádoby v období kratšom ako 5 rokov dôsledkom jej poškodenia vinou vlastníka, zaplatí za smetnú nádobu jej skutočnú obstarávaciu cenu.

Veríme, že všetci pochopíte zmenu systému vývozu komunálneho odpadu a svojím prístupom k riešeniu problému napomôžete nielen obecnému úradu, ale predovšetkým sami sebe a svojmu okoliu udržiavaním poriadku a čistoty v obci.

Ing. Milan Rástočný

Všeobecné záväzné nariadenie č. 1/1996 o nakladaní s odpadmi

Obecné zastupiteľstvo v Trenčianskej Turnej na základe § 6 odst. 1 a § 11 odst. 3 písm. g/ zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov vydáva všeobecné záväzné nariadenie o nakladaní s odpadmi.

Článok 1

Predmetom nariadenia je zabezpečenie organizovanej prevádzky odpadového hospodárstva, zberu, odvozu a skladovania odpadu pre obec Trenčianska Turná.

Článok 2

Toto nariadenie sa vzťahuje na:

- územie obvodu obce,
- všetky fyzické a právnické osoby bývajúce v obci, podniky a organizácie so sídlom v obci,
- občanov vykonávajúcich podnikateľskú činnosť v obci.

Článok 3

Vývoz odpadu zo smetných nádob a kontajnerov zabezpečuje obec Trenčianska Turná.

Článok 4

Poplatok za prenájom jednej smetnej nádoby na obdobie 5 rokov je 150 Sk, ktoré občan zaplatí naraz pri výmene novej smetnej nádoby za poškodenú.

Organizácia zaplatí za prenájom smetnej nádoby skutočnú obstarávaciu cenu nádoby.

V prípade, že občan bude požadovať výmenu smetnej nádoby v období kratšom ako 5 rokov dôsledkom jej poškodenia vinou nájomcu, zaplatí za smetnú nádobu jej skutočnú obstarávaciu cenu.

Článok 5

Poplatok za jeden vývoz smetnej nádoby sa určuje vo výške 15 Sk.

Žiadateľ o vývoz komunálneho odpadu si zakúpi na obecnom úrade vývozový lístok v hodnote jedného vývozu a pripevní ho na smetnú nádobu.

V prípade, že lístok na smetnej nádobe nebude pripevnený, vývozca nádobu nevyprázdni.

Článok 6

Každá domácnosť musí mať v prenájme najmenej jednu smetnú nádobu. Porušenie tohoto príkazu sa trestá pokutou vo výške 500 Sk.

Článok 7

Vývoz komunálneho odpadu sa bude vykonávať 1-krát za dva týždne.

Článok 8

Komunálne odpady vyprodukované v našej obci sú vyvážené a zneškodnené na skládke TKO mesta Trenčín na základe zmluvy s jej prevádzkovateľom TSmTN m. o. Trenčín.

Vytváranie divých skládok v obci sa bude prísne sledovať a vinník, ktorý poruší zákaz, bude ihneď pokutovaný finančnou čiastkou 1000 Sk.

Článok 9

Obec organizuje so Zbernými surovinami Trenčín zber papiera, skla a kovového šrotu 2-krát za štvrtrok.

Skládka vykopanej zeminy je v lokalite Šalanda.

Po obci sú rozmiestnené kontajnery na zber skla.

Článok 10

Občania a organizácie, ktoré majú v užívaní smetné nádoby od obecného úradu, sú povinní s nimi zaobchádzať tak, aby nedošlo k ich poškodeniu alebo odcudzeniu. V opačnom prípade je užívateľ povinný uhradiť hodnotu smetnej nádoby v plnej výške.

Článok 11

Nedodržaním tohoto nariadenia sa porušuje zákon č. 372/1990 Z.z. (O priestupkoch).

Článok 12

Tieto zásady boli schválené OcZ dňa 20. 3. 1996, uzn. č. 47/96 a nadobúdajú účinnosť dňom 1. 7. 1996.

Ing. František Ježík, starosta

Povoľovanie stavieb, zmien stavieb a udržiavacích prác

Stavby, ich zmeny a udržiavacie práce na nich sa môžu uskutočňovať iba podľa stavebného povolenia alebo na základe ohlásenia stavebnému úradu.

Za stavbu sa považuje každá stavba bez zreteľa na jej stavebnotechnické vybavenie, účel a čas trvania, nie je rozhodujúce, napr. z akého materiálu je stavba postavená, akým technologickým postupom - mechanizmami, či je nadzemná alebo pozemná, huteľná alebo nehnuteľná.

Zmeny dokončených stavieb sú:

- nadstavby, ktorým sa stavby zvyšujú,
- prístavby, ktorými sa pôdorysne rozširujú a ktoré sú navzájom prevádzkovo spojené s doterajšou stavbou,
- stavebné úpravy sú stavby, pri ktorých sa zachováva vonkajšie pôdorysné aj výškové ohraničenie stavby napr. prestavby, stavby, podstatné zmeny vnútorného zariadenia, podstatné zmeny vzhľadu stavby.

Zmena stavby pred jej dokončením sa rozumie zmena proti stavebnému povoleniu, prípadne proti dokumentácii stavby overenej stavebným úradom v stavebnom konaní.

Jednoduché stavby

Jednoduchými stavbami sú:

- stavby na bývanie, pokiaľ ich zastavaná plocha nepresahuje 300 m², pokiaľ majú 4 byty, jedno podzemné a tri nadzemné podlažia, včítane podkrovia;
- stavby na individuálnu rekreáciu;
- prízemné stavby a stavby zariadenia staveniska, pokiaľ ich zastavaná plocha nepresahuje 300 m² a výšku 15 m;
- prípojky na rozvodné siete.

Za jednoduché stavby sa nepovažujú stavby, ktorých súčasťou je prevádzkareň, stavby skladov horľavín a výbušnín, stavby pre civilnú obranu, požiaru ochranu, stavby uránového priemyslu a jadrovej energetiky zariadení.

Drobné stavby

Drobnými stavbami sú stavby, ktoré majú doplnkovú funkciu pre hlavnú stavbu a ktoré nemôžu podstatne ovplyvniť životné prostredie:

- prízemné nepodpivničené stavby, pokiaľ ich zastavaná plocha nepresahuje 10 m² a výšku 4 m napr. kôlne, práčovne, prístrešky, zariadenia na nádoby na odpadky,

- poľnohospodárske drobné stavby, vrátnice, šatne, umývárne, hygienické zariadenia, úschovne bicyklov alebo detských kočíkov, stavby športových zariadení a pod.;
- podzemné stavby, pokiaľ ich zastavaná plocha nepresahuje 10 m² a hĺbku 1,5 m, napr. pivnice, žumpy a pod.;
- oplatenie.

Za drobné stavby sa nepovažujú stavby, ktoré sú prevádzkarňou, stavby garáží, skladov horľavín a výbušnín, stavby pre civilnú obranu, požiaru ochranu, stavby uránového priemyslu a jadrovej energetiky.

Stavebné povolenie sa vyžaduje podľa zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších dodatkov - pri stavbách každého druhu bez zreteľa na ich stavebnotechnické povolenie, vyžaduje sa aj pri zmene stavieb, najmä pri prístavbe, nadstavbe a pri stavebných úpravách.

Ohlásenie stav. úradu postačí:

- pri drobných stavbách, ktoré plnia doplnkovú funkciu k hlavnej stavbe a ktoré nemôžu podstatne ovplyvniť životné prostredie,
- pri stavebných úpravách, pri ktorých sa nemení vzhľad stavby, nezasahuje sa do nosných konštrukcií stavby, nemení sa spôsob užívania stavby a neohrozujú sa záujmy spoločnosti,
- pri udržiavacích prácach, ktoré by mohli ovplyvniť stabilitu stavby, požiaru bezpečnosť stavby, jej vzhľad alebo životné prostredie a pri všetkých udržiavacích prácach na stavbe, ktorá je kultúrnou pamiatkou.

Stavebník drobných stavieb, stavebných úprav a udržiavacích prác je povinný ich uskutočňovanie vopred písomne ohlásiť stavebnému úradu. Stavebný úrad môže určiť, že ohlásenú drobnú stavbu, stavebnú úpravu alebo udržiavacie práce možno uskutočniť len na základe stavebného povolenia.

Drobnú stavbu alebo stavebnú úpravu môže stavebník uskutočniť len na základe písomného oznámenia stavebného úradu, že proti ich uskutočňovaniu nemá námietok. Udržiavacie práce môže stavebník vykonať, pokiaľ stavebný úrad do 30 dní odo dňa ohlásenia neurčí, že tieto práce podliehajú stavebnému povoleniu.

Za deň ohlásenia sa považuje deň, keď bolo ohlásenie podané stavebnému úradu alebo odovzdané na poštovú prepravu.

Ak sa majú stavebné úpravy alebo udržiavacie práce uskutočniť na stavbe, ktorá je kultúrnou pamiatkou, priloží stavebník k ich ohláseniu stavebnému úradu stanovisko orgánu pamiatkovej starostlivosti.

Stavebné povolenie ani ohlásenie sa nevyžaduje:

- pri banských dielach, banských stavbách pod povrchom a pri stavbách v povrchových lomoch a skrývkach, pokiaľ podliehajú schváleniu a dozoru orgánov štátnej banskej správy podľa banských predpisov,
- pri nadzemných a podzemných vedeniach jednotnej telekomunikačnej siete, včítane oporných a vytyčovacích bodov,
- pri krátkodobých prenosných zariadeniach, ako sú predajné stánky, konštrukcie a zariadenia na slávnostnú výzdobu a osvetlenie budov,
- pri scénických stavbách pre film a televíziu,
- pri geodetických drevených a prenosných meračských vežiach, signáloch a pyramídach,
- pri konštrukciách chmelníc a vinohradov,
- pri stavebných úpravách elektrických vedení bez obmedzenia napätia, pokiaľ sa nemení trasa,
- pri udržiavacích prácach, pri ktorých nie je podpísané ohlásenie.

Ing. Milan Rástočný

Čo máte vedieť o občianskych preukazoch a ako vybavíte občiansky preukaz na Okresnom oddelení policajného zboru v Trenčíne?

Občiansky preukaz je verejná listina, ktorou občan SR preukazuje svoju totožnosť, štátne občianstvo a ďalšie údaje zapísané v občianskom preukaze. Občiansky preukaz je povinný mať každý občan, ktorý dosiahol 15 rokov veku a má trvalý pobyt na území SR. Občiansky preukaz sa nevydáva občanovi, ktorý bol rozhodnutím súdu pozbavený spôsobilosti na právne úkony. Občiansky preukaz vydáva a zápisy do neho vykonáva okresné alebo mestské veliteľstvo policajného zboru v územnom obvode, v ktorom má občan trvalý pobyt. Občiansky preukaz vybavíte v priebehu jedného dňa. Doba platnosti občianskeho preukazu sa pri jeho vydaní určuje na 10 rokov. Občanom starším ako 60 rokov sa vydáva občiansky preukaz s neobmedzenou dobou platnosti.

Do občianskeho preukazu sa zapisuje priezvisko, meno, rodné priezvisko, pohlavie, dátum, miesto a okres narodenia, rodné číslo a adresa trvalého pobytu občana, dátum vydania, termín ukončenia doby platnosti občianskeho preukazu a skrátený názov policajného zboru, ktorý občiansky preukaz vydal.

Ak má občan rozhodnutím súdu obmedzenú spôsobilosť na právne úkony, alebo má uložený trest zákazu pobytu, zapíše sa do občianskeho preukazu aj táto skutočnosť.

Na žiadosť občana sa do občianskeho preukazu zapisujú údaje o závažných chorobách, ktoré za určitých okolností vyžadujú okamžité podanie lieku alebo poskytnutie špecialnej prvej pomoci a údaje o krvnej skupine a podskupine po predložení potvrdenia od lekára, akademický titul, akademicko-vedecký titul alebo iný titul absolventa vysokej školy po predložení dokladu a jeho priznaní.

Prvý občiansky preukaz sa občanovi vydá:

- pri dovŕšení 15 roku veku,
- keď nadobudol štátne občianstvo SR,
- keď ukončil trvalý pobyt v cudzine a nemal ešte vydaný občiansky preukaz.

O vydanie prvého občianskeho preukazu je povinný požiadať zákonný zástupca občana najskôr 90 a najneskôr 30 dní pred dovŕšením 15 roku veku občana.

Občan alebo zákonný zástupca občana, ktorý žiada o vydanie prvého občianskeho preukazu, je povinný predložiť:

- rodný list, a ak nie je v rodnom liste uvedené rodné číslo aj doklad o rodnom čísle,
- potvrdenie o hlásení trval. pobytu vydané príslušným orgánom,
- dve ostré neretušované farebné fotografie alebo čiernobiele fotografie zhotovené na hladkom lesklom polokartóne z toho istého negatívu o rozmeroch 3 x 3,5 cm, zobrazujúce skutočnú podobu občana v 3/4 profile v občianskom odevu bez príkrývky hlavy a okuliarov s tmavými sklami, s výškou tvárovej časti minimálne 13 mm od brady po temeno.

Občan, ktorý žiada o vydanie prvého občianskeho preukazu po zrušení pozbavenia spôsobilosti na právne úkony, je povinný predložiť aj právoplatné rozhodnutie súdu o zrušení pozbavenia spôsobilosti na právne úkony.

Nový občiansky preukaz sa vydá na žiadosť občana.

Z úradnej moci sa nový občiansky preukaz vydá občanovi:

- pri zápise trestu zákazu pobytu, jeho prerušení a ukončení,
- pri zápise obmedzenia spôsobilosti na právne úkony a jeho zrušení,
- pri zmene názvu obce, ulice a jej číslovania (do 3 dní),
- pri zmene rodného čísla nezavinenej občanom, po predložení právoplatného rozhodnutia súdu o zrušení pozbavenia spôsobilosti naprávne úkony, pri skončení doby platnosti doterajšieho občianskeho preukazu.

Občan, ktorý žiada o vydanie nového občianskeho preukazu, je povinný predložiť doterajší občiansky preukaz alebo doklad o občianskom preukaze a dve fotografie. Ak občan nemôže predložiť doterajší občiansky preukaz a v predkladaných dokladoch nemá uvedené rodné číslo, je povinný predložiť aj doklad o rodnom čísle.

Ak dôvodom na vydanie nového občianskeho preukazu je zmena priezviska, mena alebo rodného čísla, alebo ak občan pri žiadosti o vydanie nového občianskeho preukazu súčasne žiada o vyznače-

nie nového údaju, je povinný predložiť doklad o tejto zmene alebo doklad potvrdzujúci nový údaj (pri uzavretí manželstva manželka predkladá sobášny list - do 10 dní od uzavretia manželstva).

Na žiadosť občana sa vydá nový občiansky preukaz aj v prípade, ak má platný svoj občiansky preukaz a:

- bolo právoplatným rozhodnutím súdu zrušené obmedzenie spôsobilosti na právne úkony,
- vykonal trest zákazu pobytu, alebo ak bolo od výkonu jeho zvyšku upustené.

Doklady potrebné na vydanie občianskeho preukazu sa predkladajú v origináli.

Občiansky preukaz je neplatný, ak:

- uplynula doba jeho platnosti,
- bol zničený alebo poškodený tak, že sa ním nedá preukazovať totožnosť alebo v ňom zapísaný údaj,
- občan stratil občiansky preukaz, alebo bol odcudzený a táto skutočnosť bola ohlásená policajnému útvaru,
- zmenil niektorý údaj v ňom zapísaný,
- občan podstatne zmenil podobu,
- občan zomrel, bol vyhlásený za mŕtveho, stratil štátne občianstvo v SR, ukončil trvalý pobyt na území SR, alebo bol právoplatným rozhodnutím súdu pozbavený spôsobilosti na právne úkony.

Občan je povinný:

- chrániť občiansky preukaz pred zničením, poškodením, stratou, odcudzením a zneužitím,
- do 15 dní od neplatnosti občianskeho preukazu požiadať policajný útvar o vydanie nového občianskeho preukazu,
- odovzdať policajnému útvaru občiansky preukaz neplatný a požiadať o vydanie nového občianskeho preukazu,
- dostaviť sa na vyzvanie policajného útvaru na vybavenie náležitostí týkajúcich sa občianskeho preukazu,

- osobne prevziať občiansky preukaz, jeho prevzatie a správnosť údajov v ňom zapísaných potvrdiť svojim podpisom,
- neodkladne odovzdať svoj občiansky preukaz policajnému útvaru, ak stratil štátne občianstvo SR alebo ukončil trvalý pobyt na území SR,
- odovzdať pri nástupe výkonu trestu odňatia slobody alebo väzby svoj občiansky preukaz ústavu zboru väzenskej a justičnej stráže SR,
- po vykonaní trestu odňatia slobody do 7 dní osobne sa dostaviť na policajný útvar a prevziať uschovaný občiansky preukaz odovzdaný ústavom zboru väzenskej a justičnej stráže SR,
- kto nájde cudzí občiansky preukaz, je povinný ho odovzdať policajnému útvaru,
- rovnakú povinnosť má aj občan, ktorému bol vydaný nový občiansky preukaz za stratený alebo odcudzený občiansky preukaz a ak svoj predchádzajúci občiansky preukaz získa naspäť.

Občanovi, ktorý požiada o vydanie nového občianskeho preukazu z dôvodu, že občiansky preukaz stratil, bol mu odcudzený, poškodený alebo zničený, vydá policajný útvar doklad o občianskom preukaze. Doklad je verejná listina, ktorá nahrádza občiansky preukaz až do vydania nového občianskeho preukazu. Doba platnosti dokladu sa určuje na dobu nevyhnutne potrebnú, najdlhšie však na 6 mesiacov.

Vydanie prvého občianskeho preukazu a nového občianskeho preukazu z úradnej moci je bezplatné. V ostatných prípadoch sa za vydanie občianskeho preukazu vyberá správny poplatok - kolok.

Občiansky preukaz sa nesmie odovzdávať ani prijímať ako záloh a nesmie sa odovzdávať ani odoberať pri vstupe do objektu alebo na pozemok.

Anna Ježíková

Následky jarného vypaľovania trávy

Vypaľovanie starej trávy na poľných pozemkoch je zakázané. Navzdory tomuto zákazu sa na jar každý rok vypaľujú značné plochy trvalých trávnatých porastov a poľnohospodársky neplodnej pôdy. Negatívne následky vypaľovania trávy pre zver a ostatne voľne žijúce živočíchy sú známe, menej známe sú však následky vypaľovania na porasty tráv. Mnohí praktici v poľnohospodárstve sa domnievajú, že spálením rastlinných zvyškov sa uvoľní rastlinám priestor pre obrastanie a stanovišťa obohatia živinami z popola. Po vypálení sa zdá, že porast je vzrastlejší. Tento jav je len zdanlivý, pretože výhonky sú obnažené a nezakryté starinou. Na základe presných meraní sa dokázalo, že naopak tento porast je menej vzrastlý. Rozhodujúca pri vypaľovaní trávnatých porastov je skutočnosť, že najkvalitnejšie krmné trávy a ďatelinoviny prezimujú čiastočne v zelenom stave. Menej hodnotným trávam odumierajú listy do polovičky alebo dvoch tretín byle. Pri plevelných trávach odumierajú všetky nadzemné časti.

Z tejto skutočnosti vyplýva, že jarné vypaľovanie trávy - stariny škodí najkvalitnejším a najvýnosnejším druhom tráv a naopak pomáha rozvoju plevelových druhov.

Ďalším argumentom pre vypaľovanie býva zničenie machu v poraste. Machy v jarných mesiacoch obsahujú ďaleko viac vody než trávy a vypálením trávy im len uvoľníme priestor k rozrastaniu. Vypaľovanie okrem zníženia výnosov a kvality krmu stráca podľa výsledkov niektorých našich i zahraničných autorov 2000 - 3000 kg organickej hmoty z 1 ha, čo predstavuje asi 120 kg dusíkatých živín pre porast.

Treba si uvedomiť, že 1/3 všetkých druhov vtákov hniezdi na zemi. To znamená, že vypaľovaním sú zničené ich hniezda a mnohé aj s násadou vajíčok.

Uvedené poznatky o následkoch vypaľovania starej trávy jasne dokazujú neúčelnosť a nevhodnosť tohoto zásahu. Navyše prináša vypaľovanie starej trávy nebezpečie lesných požiarov a poškodenia ovocných stromov.

Záver je jednoznačný.

Vypaľovanie tráv škodí a je trestné.

L'uboš Poruban

Firma UNIKOV s.r.o.

Vysoká 258, Trenčianska Turná

Firma UNIKOV s.r.o. Trenčianska Turná vznikla z bývalej Pridruženej výroby JRD. Na podnet PD Trenčianska Turná bola činnosť uvedenej prevádzky v roku 1992 zrušená. Vzhľadom na dlhodobé skúsenosti vo sfére výroby oceľových konštrukcií a v prostredí trhového mechanizmu v druhej polovici roku 1992 sme sa výrobné preorientovali na investičné a technologické stavby podnikov, ako sú cementárne, sklárne, čističky odpadových vôd a rôzne stavby priemyselného charakteru. Okrem uvedenej hlavnej výrobnéj činnosti robíme aj doplnkové stavebné zámočnícke

výrobky (brány, oplotenia, mreže, oceľové okná, zábradlia a iné). Uvedené výrobky našej firmy sú expedované aj do rôznych štátov sveta, ako sú Česko, Rakúsko, Nemecko, Egypt, západná Afrika - Burkina Faso a Južná Amerika - Brazília.

Na uvedenej výrobnéj činnosti sa podieľa 20 kvalifikovaných pracovníkov, ktorí plnia náročné pracovné úkony pod vedením vedúceho dielne pána Františka Ježíka.

Konatelia spoločnosti: Ján Husár, Pavol Horňáček
Pracovisko: Areál PD Trenčianska Turná
Tel./fax.: 0831 - 855 05

Ján Husár

Pustovník z Inovca

Mnohí starší obyvatelia z Trenčianskej Turnej si spomenú na nevednú udalosť zo dňa 25. mája 1942. V tento deň v Mníchovej Lehote - Járkoch za prítomnosti veľkého množstva veriacich ľudí zo širokého okolia, po slávnostnej posviacke veľkého dreveného kríža mal kázeň najvyšší predstaviteľ piaristov na Slovensku - provinciál Jozef Branecký. Slávnostne posvätený kríž potom veriaci vyniesli a osadili takmer na vrchole Inovca. Kríž osadili na predpokladanom mieste života a smrti Ferka Rozvadského, ktorý tu prežil mnohé roky v odlúčenosti, pokore a odriekaní. Na pôvodnom mieste posviacky dodnes stojí dobre udržiavaný kríž, na ktorom je umiestnená tabuľka s textom, pripomínajúcim túto udalosť: "Tento kríž tu bol postavený zbožným slovenským ľudom a posvätený zástupcom svätej Stolice Piusa XII. J. E. Dr. Jozefom Burziom 25. mája 1942 na pamiatku pustovníka Františka, ktorý žil na Inovci v rokoch 1659 - 1709".

V pamäti obyvateľov tohoto regiónu sa ešte v polovici nášho storočia tradovala povesť o živote plnom odriekania, služby ľudom, ale i záhadnej smrti človeka - pustovníka, ktorý žil mnohé roky v jaskyni pod Inovcom, rodáka z našej farnosti - Ferka Rozvadského. Korene tejto povesti siahajú do 17. storočia.

V období reformácie Štefan Iľešházy - trenčiansky hradný pán rozkázal odobrať katolíkom kostoly, cintoríny, zakázal konať služby Božie. Príchodom jezuitov sa pomery zmenili. 1. júla 1657 pri vysviacke jezuitského kostola v Trenčíne arcibiskupom Jurajom Lipayom za spoluúčasti biskupov sa slávnostného aktu zúčastnilo aj veľa významných veľmožov hlavne z Považia, ktorí mohli konečne slobodne po 50-tich rokoch prejavíť svoje náboženské presvedčenie.

Posviacky jezuitského kostola v Trenčíne sa zúčastnil aj pán Vršateckého hradu so svojou mladou ženou Katarínou, malou dcérkou a jej vychovávateľkou Evkou Slavkovskou (sirotou - dcérou schudobnelého slovenského zemana). Svojím zjavom a krásou pútali obe ženy na seba pozornosť. Obdiv nevedel utajiť ani Ferko Rozvadský, ktorému sa od prvého vzhliadnutia nesmierne zapáčila vychovávateľka Evka Slavkovská. Od toho času jeho myseľ často zalietala na Vršatecký hrad. Po čase ho hradná pani pozvala na Vršatec, čomu veľmi rád vyhovel dúfajúc, že sa väčšmi zbliží s Evkou. Zámer hradnej pani (ktorá medzi tým ovdovela) bol však

celkom iný. Časom si uvedomil, že žiarlivá hradná pani striehne na každý jeho prejav sympatií k Evke s nevôľou. V snahe byť čo najbližšie milovanej Evky, bol prívetivejší a vľúdnejší aj k pani Kataríne a Evku zanedbával.

Evka sa rozhodla mať Ferka iba pre seba a navštívila bosorku, od ktorej si priniesla dve fľaštičky - vraj lieky - jednu pre hradnú pani a druhú pre svojho milovaného Ferka. Obsah fľaštičiek sa jej podarilo vyliať do čaju pri slávnosti na hrade. Hradná pani po vypití zamdlela a Ferkovi bolo iba nevoľno. Lekár pri vyšetrení zistil u hradnej pani silnú ostravu. Podozrenie padlo na Evku Slavkovskú, ktorá v tom čase schovávala prázdne fľaštičky.

Evku, uväznenú a odsúdenú na upálenie, navštívil Ferko v žalári, aby ju odposlil - nahovárал si, že to je jeho chyba. Po odchode zo žalára sa uzavrel v izbe, prežíval muky so svojou láskou a po jej upálení sa rozhodol, že na vyrovnanie svojho hriechu celý svoj život obetuje Bohu. Majetok venoval trenčianskej nemocnici a po návšteve hrobu svojej Evky sa odobral do Inoveckých hôr. So sebou si vzal iba najpotrebnejšie veci a utiahol sa do jaskyne pod vrcholom Inovca. Pred jaskyňou si postavil kríž, pod ktorým v modlitbách trávil celé mesiace. Jedinými spoločníkmi mu boli lesné zvieratá a jeho psy. Obyvatelia z okolitých dedín mu občas priniesli jedlo a tiež za ním chodili po rady, prípadne potešujúce slovo. Pustovník Ferko nikdy nikoho neodbil a snažil sa pomôcť každému, kto o pomoc požiadal.

Roky ubiehali a pustovník Ferko sa pravidelne zúčastňoval na Veľkých piatkoch krížovej procesie v Trenčíne, kedy niesol ťažký kríž na chrbáte z Inovca až do Trenčína. Pochod mu trval 3 dni a od-dychoval iba vtedy, keď pod krížom od únavy spadol. Po ukončení obradov sa znova vracal do Inoveckých hôr a tam sa podľa povesti dožil úctyhodných 78 rokov. V neskoršom pokročilom veku si sám zhotovil rakvu, ktorú vystlal poŕnymi kvetmi, spával v nej, aby si na ňu privykol, a v nej ho aj našli mŕtveho. Keď sa s ním nábožní ľudia rozlúčili a vyšli z jaskyne, skala sa s veľkým hmotom zrútila, zatarasila vchod, aby nikto nerušil zaslužný pokoj pustovníka, bohobojného Ferka Rozvadského. Prešiel očistcom životnej tragédie, utiahol sa do hôr do jaskyne, kde v modlitbách, pokání a dobrých skutkoch hľadal a našiel ufahčenie na svoju ubolenú dušu.

Nájde sa niekedy miesto posledného odpočinku Ferka Rozvadského? ...

Rudolf Horňák

V TÚLAVÝCH TOPÁNKACH

Do Austrálie III. Na zlatých poliach

Severná časť západnej Austrálie - Pilbara Region je svojou rozlohou 520 000 km² najbohatšou oblasťou na svete na nerastné bohatstvo a rudy, ani nie tak tonážou ako počtom a rôznorodosťou minerálov. Nachádza sa tu takmer každý známy minerál, či už v ekonomickom množstve, alebo nie. Geologická štruktúra Pilbary je sopečného pôvodu, skladajúca sa z jedného z najstarších typov kameňa, zvaného archean. Medzi tieto minerály patrí aj zlato, o ktorom sa zmienim v tomto článku. Ešte v dnešnej dobe poskytuje obživu mnohým prospektorom, iným sa stalo koníčkom. Aj dnes pri troche šťastia, a ako sa v Austrálii ľudovo hovorí, keď ste v pravý čas na správnom mieste, dajú sa nájsť nugety slušných rozmerov. Nie je to tak dávno (v júli minulého roka), čo našla šťastná manželská dvojica s hľadáčkou kovov v okolí Marble Bar 193 uncový nuget - okolo 6 kg (jedna trojská unca je 31,1 g). Hodnota tohoto takmer rýdzeho zlata u zberateľov nugetov dosiahla cez štvrt

milióna austrálskych dolárov. V dnešnej dobe sú prospektori vybavení modernými hľadáčkami kovov, ktoré sú vyrobené na princípe prijímania a vysielania elektromagnetických vln. Ďalej orientačným globálnym satelitným systémom (nahradzuje kompas), kvalitným náradím, panvicami na ryžovanie zlata a mechanickými zariadeniami, zvanými odstredivky. Pomocou malých elektrických generátorov, ktoré vyrábajú elektrický prúd, si spríjemňujú život v buši, či už studenými nápojmi z prenosnej autochladničky, prípadne pozeraním televízie, čo je už naozaj veľký luxus.

Prví prospektori, ktorí kedysi prišli na zlaté polia za vidinou zbohatnutia, ani nespívali o takýchto vymoženostiach. Ich jednoduchým náradím boli iba krompáč, lopata, panvica na ryžovanie zlata a kovová nádoba, zvaná dooly pot na drvenie zlatonosnej rudy, niečo podobné ako mažiar. Tí, čo si mohli dovoliť kúpiť koňa alebo ťavu, to mali oveľa ľahšie ako tí, ktorí sa pohybovali pešo a tlačili pred sebou fúrik s predĺženými rúčkami so svojím náradím a potravinami. K ich výbave ešte patrili svég, t.j. zrolovaná deka

s celtovinou, na ktorej spávali pod šírým nebom. Takto vybavení sa pomaly predierali nehostinnou a drsnou krajinou a zdolávali aj stovky kilometrov. Všade na nich striehlo nebezpečenstvo, či už od veľkých horúčav, kmeňov nevlúdnych domorodcov, prípadne im hrozilo, že zabľúdia alebo zahynú od smädu. Vzdialenosti medzi malými jazierkami a bilabongami (mláky) boli aj na desiatky kilometrov v tejto suchej a nehostinnej časti Austrálie. Prospektori cestovali väčšinou v noci, aby sa takto vyhli denným horúčavam a domorodcom, ktorí ich prepadali počas nočného táborenia. Riadili sa podľa hviezd, najmä podľa Južného kríža (jeho spodný cíp vždy ukazuje na juh). Aj tak veľa prospektorov zahynulo od únavy alebo smädu a pochovali ich tam, kde ich našli. Ich osamelé hroby dnes zdobia iba hĺby kameňa. Veľakrát sa nevedelo ani ich meno. Takéto dva hroby neznámych prospektorov sú i pri ceste medzi Port Hedlandom a Marble Bar.

Podme však do súčasnosti. Mne a môjmu priateľovi a bývalému kolegovi Markovi Lernovi sa hľadanie zlata stalo iba koníčkom,

keďže sme obaja mali veľmi dobré zamestnanie. Mark Lerno, pôvodom Belgičan, žil v Austrálii už dlhú dobu. V roku 1982 sa mu podarilo nájsť 52 uncí zlata (1,6 kg) za dva dni. Strávil za to vyše 6 mesiacov v Malajzii, kde sa i zoznámil so svojou terajšou manželkou. Časom sme získali pomerne dobré vedomosti a prax na zlatých poliach. Hľadanie zlata nie je také ľahké, ako sa zdá. Keby to bolo jednoduché, robil by to každý. Strávili sme veľa času študovaním literatúry o dejinách zlatokopov, náleziskách, pôvode a druhoch zlatonosných rúd. Sú potrebné i znalosti geológie, ako je zloženie a druh hornín a pod. Našťastie geológia ma bavila už od malička. Je to však najťažšia časť celého prospektovania a trvá celé roky, kým sa to človek naučí. Ovládanie hľadačky, technika hľadania a ryžovanie zlata patrí tiež k súčasťi prospektovania. Dôležité sú i znalosti o vozidlách a ich údržbe. Vyučil som sa doma za automechanika a toto remeslo sa mi v Austrálii veľmi zišlo. Vozidlo do buše musí byť v dobrom technickom stave, neoplatí sa nič podceňovať. I malá závada na stovky kilometrov od ľudských obydľí môže mať za následok nekonečné dni bezmocného čakania v drsnom buši. Stali sa prípady, keď ľudia za svoje chyby a podcenenie svojich schopností doplatili životom - stalo sa to i skúseným domo-rodcom. Príprava na výlet patrí medzi to najdôležitejšie. Dostatok potravín a hlavne vody je to najnutnejšie. Naše bežné výlety trvali 5 dní vrátane cesty. Vozidlo značky Landrover bolo upravené na účel prospektovania. Malo zabudované dve palivové nádrže, ktoré mali spolu obsah 190 l benzínu. Zabudovaná bola i nádrž na vodu s obsahom 80 l. Vo vozidle sme mali aj potrebné náradie a náhradné diely s dvoma kompletnými náhradnými kolesami. Defekty sú súčasťou života prospektora - nie je zvláštnosťou dostať dva či tri defekty za jeden víkend. Vybavení sme boli modernými hľadačkami kovov americkej výroby značky Garrett. So sebou sme vozili i potrebné náradie, ktoré patrí k výbave zlatokopov. Brali sme vždy len to, čo bolo pre nás nevyhnutné. Treba pripomenúť, že najideálnejšie ročné obdobie na prospektovanie je zimné (t. j. od júna do konca septembra), kedy sú priemerné denné teploty okolo 25 až 28 °C.

Bolo to začiatkom júla 1994, keď sa nám blížil dlhý šesťdňový víkend. Opakoval sa vždy raz za mesiac po skončení nočných smien, a tak raz mesačne sme vyrazili do buša. Dohodli sme sa s Markom, že navštívime známe miesto, zvané Žraločie údolie, ktoré sme už párkrát navštívili a našli tam zopár drobných nugetov. Jeden šťastný turista tam nedávno našiel 150 gramový kúsok, čo nás veľmi povzbudilo. Vozidlo som pripravil deň pred poslednou nočnou smenou. Ráno bolo treba už len doplniť prenosný chladiaci box ľadom (aby sme si po dennej námahe mohli pri ohni pochutiť na vychladnutých nápojoch) a čerstvé potraviny, ktoré rýchlo podliehajú skaze. Po výdatných raňajkách a poslednej rýchlej kontrole vozidla a vybavenia, aby sme náhodou na niečo ešte nezabudli, vydali sme

sa na 235 km cestu z Port Hedlandu do Marble Bar. Na tejto ceste nie je nikde žiadna čerpacia stanica, občerstvenie ani ľudské obydlie. Obloha bola jasnomodrá a čistá, bez oblakov. Predpoveď počasia bola pre nás priaznivá. O pár minút sme mali už Hedland za sebou. Boli sme radi, že môžeme trochu vypnúť z pracovného hluku a prachu a venovať sa tomu, čo nás spoločne veľmi baví. Po 80 km dobrej asfaltovej cesty sme odbočili na prašnú, ktorá nám ubiehala pomaly. Bola veľmi hrboľatá a plná jám, a tak som musel zvýšiť pozornosť a spomaliť. Z času na čas odskákali od cesty zvedavé kľokany. Sú nebezpečenstvom pre vodičov pri nočnej jazde. Vrhajú sa priam do svetiel vozidla. Vznikajú takto nemalé škody na vozidlách, preto je bežným javom vidieť zaprášené a poškodené autá odstavené na okraji cesty.

Cesta do Marble Bar nám trvala skoro štyri hodiny. Marble Bar je malé zlatokopecké mestečko, dnes už však viac slúži turistom. Patrí medzi najteplejšie miesta v celej Austrálii, s priemernými teplotami 38,5 °C počas 180 dní v roku. Mesto sa kedysi hemžilo zlatokopmi a dobrodruhmi. Žilo tam okolo 10 tisíc ľudí a malo až 6 hotelov. Dnes je to iba malé spiacie mestečko s asi 200 obyvateľmi. Ľudia sa živia predovšetkým turizmom a pár jedincov skúša šťastie v hľadaní zlata. Ako sa im darí, ťažko povedať. Niektorí majú trochu šťastia, iní zasa nie. Stačí im len na to, aby vyžili. Žraločia dolina je ešte 35 km na juhovýchod od Marble Bar. Toto miesto sa preslávilo v minulosti tým, že sa tam našli najväčšie nugety v celej severozápadnej časti Austrálie. Niektoré vážili až vyše 20 kg čistého zlata. Miesto je známe i ostatným prospektormi. Nera zme tu natrafili i na domorodého priateľa Roberta, ktorý býva neďaleko - asi 50 km. Keď sme dorazili do cieľa, bolo už skoro 14.00 hodín. Miesto na táborenie sme už poznali, pretože sme ho používali už párkrát predtým. Bolo to ideálne miesto. Nebol tam žiadny spinifex (pichľavá tráva), bolo pomerne rovné, bez kameňov a štrku. Keď sme povybalovali zaprášené veci z auta a postavili stany, išli sme nazbierať suchého eukalyptového dreva (ktorého sa tam veľa považovalo) na oheň. Bez neho by sme si táborenie nevedeli ani predstaviť. Rozhodli sme sa, že skúsime trochu šťastia ešte pred západom slnka. Vzali sme hľadačky a onedlho sme už vykopávali prvé jamy do tvrdej vyprahnutej zeme. Okrem pár hrdzavých klinec, starých podkovičiek a olovených guľiek z pušky či revolvera sme nič poriadneho nenašli. Preto sme sa rozhodli, že ráno je múdrejšie večera, a tak sme to zabalili a rozhodli sa vrátiť k autu. Cestou k autu sme mali možnosť vidieť množstvo vykopaných hlbokých šácht - nemých svedkov dávnej minulosti. Nevie sme si doteraz predstaviť tú námahu a sťažnené podmienky prvých zlatokopov, ako dokázali vykopáť s krompáčmi a lopatami do tvrdých skál také hlboké jamy. Niektoré šachty museli byť dlhé aj vyše 100 metrov. Väčšina z nich je už však zatopená podzemnou vodou. Keď sme došli k autu, už sa stmievalo. Zapálili sme si oheň a urobili

večeru. Nikoho sme na tomto mieste zatiaľ nestreli, a tak sme si tam pripadali ako jedinečné dve bytosti na celej planéte. Sem - tam naše hlasy prerušoval krik bielych papagájov, ktoré sa chystali na strome na nočný spánok. Ráno vedľa byť veľmi hlučnou spoločnosťou. Najkrajším zážitkom z celého táborenia je však nočný pohľad na krásne hviezdy južnej oblohy, ktorými je posiatá celá klenba. Fascinujúci Južný kríž je medzi nimi ako vládnucci kráľ. Je to úchvatný pohľad, ako keby hviezdy boli priam na dosah ruky - možno i preto, že Austrália nemá také znečistené ovzdušie ako iné krajiny sveta. Bola takmer polnoc, keď sme išli spať. Na druhý deň, povzbudení historikami zo zlatých polí a nálezmi iných prospektorov, hneď po raňajkách sme sa vrátili späť na miesto medzi dvoma kopcami a mierne vyvýšeným terénom, asi 2 km od nášho tábora. Rozišli sme sa po dohode, že sa stretneme pri aute o tri hodiny. Ešte som nebol ani 50 metrov od auta, keď som začul Markovo volanie. Bolo vidieť, že čosi asi našiel. Keď som prišiel k nemu, v ruke mal ešte od tmavočervenej zeme špinavý zlatý nuget veľkosti asi 4 gramy. Bol to dobrý začiatok hneď rána. Vrátili sme sa spolu k miestu nálezu - neboli tam žiadne staré jamy od iných prospektorov, a tak sme mali nádej, že tam nájdeme ešte dajaký ten nuget naviac. O pár minút som dostal do mojích slúchadiel prvý signál. Zdal sa pomerne slabý. Podľa zvuku to bolo čosi malé alebo hlboko. Asi po desiatich cm kopania do tvrdej kamenistej zeme som mal pocit, že to nebude žiadny hrdzavý klinec alebo iný bežný kov, ale zlato. Zvuk sa vyostroval a asi po piatich cm kopania vyšiel po miliónoch rokov na svetlo sveta 6 gramový nuget plochého tvaru. Najväčšiu radosť mi vždy urobila ani nie tak finančná hodnota nugetu, ale radosť z nálezu: som vlastne prvá ľudská bytosť, ktorá vybrala tento kúsok zlata na svetlo sveta. Na miernom svahu nízkeho kopca sme potom našli ešte ďalšie štyri malé nugety vážiace spolu niečo cez 8 gramov. Rozhodli sme sa, že sa vrátíme na obed späť do tábora a poobede skúsime šťastie trochu ďalej, smerom na sever. Mark začal mať trochu problémy s hľadačkou, bolo treba vymeniť batérie. Bolo 26°C, ale v údolí sa zdalo oveľa teplejšie, vzduch sa nehýbal, ticho prehlušoval iba krik papagájov. Pri obede sme počuli hluk motora, ale o chvíľu zasa utíchol. Ktosi asi išiel inou cestou. Poobede sme sa vydali k miestu, ktoré sme si už predtým vyhládli. Povzbudení dopoludňajšími nálezmi a plní elánu sme prišli k miestu, ktoré vyzeralo dosť sľubne. Na povrchu zeme bol kremičitý štrk zmiešaný s oxidovanou železnou rudou, čo je typický sprievodca zlatej rudy. Hoci sme videli v okolí staré hrdzavé plechovky a iné kovové predmety, neodradilo nás to od hľadania. Boli tam i staré vykopané jamy, čo naznačovalo, že tu niekto už pred nami bol. Ale človek nikdy nevie, pokiaľ sa sám nepresvedčí. Zaparkovali sme neďaleko starých kofají a pustili sa do práce. Mark išiel jedným smerom a ja opačným. Popri ceste, asi tak dva metre od kofají, som odkopol nohou železnú zátku z fľaše a starú

hrdzavú konzervu. Vzápätí na to som dostal taký silný signál do slúchadiel, že som takmer prišiel o ušné bubienky. Myslím si - zasa ďalšia stará plechovka v zemi. Vykopal som asi tak 15 cm hliny a zvuk sa začal veľmi zosilňovať, až som si musel dať dolu slúchadlá, aby som neprišiel o sluch. Vykopal som ďalších 10 cm tvrdej zeme a obsah z jamy som vyhrabal na povrch. Prešiel som s hľadáčkou nad jamou, no zvuk tam už nebol. Na povrchu hliny, ktorú som vybral z jamy, ležal akýsi špinavý červený kameň veľkosti ľudskej päste. Bolo na ňom vidieť žltú ryhu od môjho malého krompáča. Vzal som ho do ruky a prekvapil ma svojou neobvyklou váhou. Neveril som vlastným očiam. Rýchlo som vypal hľadáčku a vyzrušene som zavolať na Marka. Môj partner rýchlo pribehol myslieť, že ma uštipol had. Ukázal som mu nález. Rýchlo sme išli k autu, aby sme nuget mohli umyť vo vode a tak si ho lepšie pozrieť. Po ceste k autu sme hádali, koľko asi tak môže vážiť, pretože na naše váhy bol príliš veľký. Nevedeli sme presne a ani sme nemohli pochopiť, ako ho iní ľudia obišli tak blízko vedľa cesty. Možno tým, že videli ležať starú hrdzavú plechovku na zemi a boli príliš pohodlní na to, aby ju odkopli. Keď sme nuget umyli, uvideli sme kremennú skalu celú prerastenú zlatom. Neskoršie v Perth (hl. meste záp. Austrálie) v geologickom úrade nuget zväžili a určili zloženie a množstvo zlata. Hrubá váha nugetu bola 510 g, z toho zlata bolo 150 gramov.

Bol to jeden z našich najlepších víkendov toho roka (1994). Spolu sme si odniesli domov vyše 180 g zlata. Večer sme náš pekný úlovok trochu oslávili s plechovkami vychladeného piva. Boli sme veľmi vzrušení, že nám to nedalo ani zaspať. Skoro ráno nás prebudil škrekot papagájov. Po raňajkách sme sa opäť vrátili na to isté miesto, ale okrem zopár malých nugetov a hrdzavých klincov sme nič mimoriadneho nenašli. V ten deň sme sa ešte stretli s dvojicou starších manželov zo Sydney, ktorí boli na dovolenke a cestovali okolo Austrálie. Manželke sa podarilo nájsť malý kúsok zlata. Bol to jej prvý nuget a chcela si dať z neho u zlatníka urobiť prívesok na krk. Blížil sa čas odchodu. Rozhodli sme sa vrátiť domov o deň skôr. Mark mal ešte doma robotu v záhrade.

Toto bol jeden z našich nespočetných víkendov na zlatých poliach západnej Austrálie. A mohli sme si povedať, že bol úspešný. Na ceste domov sa nič mimoriadneho neprihodilo. Vrátili sme sa v poriadku, a to bolo to najhlavnejšie.

Jozef Ševčík

Týmto príspevkom sa Jozef Ševčík lúči s čitateľmi Turnianskych novín. My dúfame, že len dočasne. Ďakujeme mu za ochotu podeliť sa s nezvyčajnými zážitkami a postrehmi zo svojho dlhoročného túlania sa po svete. Želáme mu šťastné vykročenie na jeho ďalšie cesty.

Redakcia

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

1.3. - 30.4.1996

Blahoželáme novomanželom

Richard Folvamy - Katarína Tomíková
Lucia Hrušová - Marián Peťovský
Martin Mikolášek - Katarína Šišovská
Roman Špaček - Martina Horňáková
Jaroslav Peter - Danka Zongorová
Ing. Jozef Večera - Jana Bortelová
Ján Klobušický - Gabriela Červeňanová

Noví občiankovia

Jakub Martinka č. d. 152
Dominika Bajzová č. d. 316
Patricia Husárová č. d. 604

Prisťahovali sa

Marta Husárová č. d. 652
Ľuboš Ježík č. d. 775
Eva Ježíková č. d. 775

Odsťahovali sa

Peter Mikolášek č. d. 238,
Ján Pilát č. d. 92,
Anna Porubánová č. d. 436

Životné jubileá oslávili

40-roční

Ľubica Sýkorová č. d. 64
Jozef Ježík č. d. 92
Anna Hudeková č. d. 105
Jozef Hrušovský č. d. 133
Vladimír Husár č. d. 148
Alžbeta Šišovská č. d. 317
Ľubomír Ježík č. d. 548
Jaroslav Mutňanský č. d. 657
Martin Ondříška č. d. 712
Helena Ondříšková č. d. 712
Ľudmila Mináriková č. d. 764
Marianna Mikolášková č. d. 774

50-roční

Ivan Beták č. d. 420
Terézia Pauerová č. d. 659
Ján Zemánek č. d. 743
Antonia Matiašková č. d. 910

60-roční

Milan Poruban č. d. 97
Ľudovít Horňák č. d. 281
Ján Ježík č. d. 372
Mária Šuleková č. d. 415
Anna Konečná č. d. 699

70-roční

Katarína Vanková č. d. 8
Anna Orságová č. d. 80
Anna Chovancová č. d. 113
Anna Chudadová č. d. 126

80-roční

Juraj Mrákava č. d. 109

Jubilejné sobáše

20 rokov od uzavretia manželstva

Štefan Vácval - Mária Lehocká

35 rokov od uzavretia manželstva

Jozef Fábik - Helena Bujná

45 rokov od uzavretia manželstva

Ľudovít Mikolášek
- Margita Chovancová

Životné jubileá 1.5. - 30.6.

40 rokov oslavia

Pavol Pilát č. d. 73
Anna Minaroviechová č. d. 244
Ján Fedorek č. d. 305
Marián Orság č. d. 344
Ľudovít Kováč č. d. 914

50 rokov oslavia

Janka Šebánová č. d. 143
Oľga Vašková č. d. 157
Ján Vašek č. d. 199
Ján Samek č. d. 275
Agneta Vašková č. d. 361
František Fabo č. d. 492

60 rokov oslavia

Margita Trunková č. d. 94
Hedviga Vaňáková č. d. 359
Rudolf Červeňan č. d. 378
Ľudmila Klenová č. d. 414
Terézia Halgošová č. d. 542

70 rokov oslavia

Mária Režná č. d. 103
František Raninec č. d. 270
Pavel Žucha č. d. 694

Jubilejné sobáše oslavia

1.5. - 30.6

20. výročie manželstva

Milan Miko - Marta Hulajová

30. výročie manželstva

Ľudovít Beták - Janka Ondříšková

Štatistika k 30. 4. 1996

Počet obyvateľov	2 513
z toho muži	1 275
z toho ženy	1 238

Vekové rozdelenie obyvateľstva

do 6 rokov	186
od 6 do 18 rokov	448
od 18 do 30 rokov	495
od 30 do 40 rokov	342
od 40 do 50 rokov	347
od 50 do 60 rokov	257
nad 60 rokov	438

Anna Ježíková, matníkárka

ĽUDIA • ROKY • UDALOSTI

Máj 1996

1. 5. 1806 † Pavol Kreskan, člen Slovenského učeného tovarišstva
1. 5. 1915 * František Martinka, kňaz, turniansky rodák
2. 5. 1826 † Ján Lipský, geológ, kartograf, odbor. spisovateľ
4. 5. 1846 * Heník Sienkiewicz, poľský spisovateľ
1919 † gen. M.R. Štefánik - tragicky zahynul
5. 5. 1916 † Matúš Jankola, kňaz, organizátor, národ. buditeľ
7. 5. 1816 Jozef Vurum, biskup, mecén chudobných, historik
8. 5. Medzinárodný deň Červeného kríža
9. 5. 1796 † Juraj Handler, odb. spisovateľ, propagátor včelárstva
1866 * Jozef Čársky, biskup, apoštol. administrátor
1945 Koniec 2. svetovej vojny
12. 5. 1906 * Andrej Gnoth, slov. básnik
13. 5. 1816 * Karol Ladislav Libay, slovenský maliar, zlatotepec
15. 5. 1776 † Štefan Stocker, ľudový lekár, propagátor ovocinárstva a včelárstva
17. 5. 1860 * Martin Kukučín, slovenský spisovateľ
18. 5. Medzinárodný deň múzeí
20. 5. 1506 † Krištof Kolumbus, taliansky moreplavec, objaviteľ Ameriky
20. 5. 1906 † Henrik Ibsen, nórsky spisovateľ
1941 † Jozef Gregor-Tajovský, slovenský spisovateľ
21. 5. 1886 * Peter Kompiš, slovenský básnik a spisovateľ
1802 * Anton Klobucký, turniansky farár
22. 5. 1862 * Ján Šimko, turniansky organista
23. 5. 1786 † Mórica A. Beňovský, bojovník proti kolonializmu
1876 † Janko Kráľ, slovenský básnik - rodofub
24. 5. 1881 * Mikuláš Schneider-Trnavský, slovenský hudobný skladateľ
26. 5. 1936 † Ján Levoslav Bella, slovenský hudobný skladateľ
28. 5. 1811 Zhorel Bratislavský hrad
30. 5. 1918 Uzavretie Pittsburskej dohody
31. 5. 1863 Povolená Matica slovenská

Jún 1996

1. 6. Medzinárodný deň detí
2. 6. 1876 * D. Porubský, slovenský novinár, buditeľ
3. 6. 1826 * V. Paulíny-Tóth, slovenský spisovateľ, redaktor, grafik
4. 6. 1920 Uzavretá Trianonská zmluva
5. 6. 1916 † Andrej Trúchly-Sitniansky, kňaz, národovec, básnik
- 6., 7. 1861 Memorandové zhromaždenie v Martine
8. 6. 1781 * Georg Stephenson, vynálezca parnej lokomotívy
12. 6. 1791 † Jozef Čelthý, kňaz - pedagóg, kazateľ, literát
13. 6. 1231 † Sv. Anton Padriánsky
14. 6. 1886 † A. N. Ostrovskij, ruský dramatik
15. 6. 1606 * Rembrandt, holandský maliar
16. 6. 1871 † Ján Kalinčiak, slovenský štúrovský básnik a novelista
18. 6. 1936 † Maxim Gorkij, ruský spisovateľ
21. 6. 1621 † Ján Jesenius-Jesensk, popravený, lekár, humanista
1856 * Alojz Štróbl, slovenský sochár
23. 6. 1784 † Štefan Ševčík, farár, turniansky rodák
1811 † Ján M. Korabinský, slovenský pedagóg, odborný spisovateľ
26. 6. 1821 † Matej Hamerník, kňaz - buditeľ, člen Slovenského učeného tovarišstva
1861 † Pavol Jozef Šafárik, slavista, básnik, literárny historik
28. 6. 1914 Atentát v Sarajeve - priama príčina vzniku 1. sv. vojny
1919 Podpísanie Versaillského mieru
1971 † Martin Benka, slovenský maliar
30. 6. 1776 * Jozef Mesároš ml., turniansky farár
1841 Otvorenie konesprážnej železnice Sv. Jur - Pezinok

KDE SA DOBRE VARÍ, TAM SA DOBRE DARÍ

Šalátová cesta ku zdraviu

"Živá strava život dáva, teplom či chémiou umŕtvená ho len ničí".

Zdravotná štatistika úvodného sloganu dáva plne za pravdu, preto skúsme zvýšiť množstvo "živej" stravy aspoň na 1/4 až 1/3 objemu denne konzumovaného jedla. Je to nielen lacnejšie, ale i na prípravu menej pracné, veľmi chutné, samozrejme i zdravé - liečivé. Takáto strava nás postupne zbavuje mnohých zažívacích problémov, uľaví nášmu srdcovo-cievnejmu systému, zlepši život diabetikom i ľuďom trpiacim tzv. civilizačnými chorobami. Pomôže nám odľahčiť nadbytočnú hmotnosť, navráti nám mladickú vitalitu, vyčistí našu myseľ, oči a celé telo.

V našej bežnej "civilizovanej" strave sa ako jedinú skutočne "živú" jedlo občas objaví hádam len šalát. Živým je však iba vtedy, keď je pripravený z čerstvej zeleniny či ovocia, bez zbytočného tepelného či chemického (ocot, cukor ...) ničenia.

Šaláty z prírody

Púpavový šalát

Mladé púpavové lístky a púčiky zalejeme acidofilným mliekom ochuteným cesnakom a všetko posypeme mletými orechami (môžu byť aj opražené).

Čistiaci šalát

Zmes mladých lístkov stavikru vtáčieho, skorocelu, púpavy a horúcou vodou obarených lístkov žihľavy pokropíme šťavou z grepu a posypeme orechami.

Prírodný šalát s red'kovkami

Lístky púpavy, zádušníka (pupenec), sedmokrásy, skorocelu zmiešame s red'kovkami nakrájanými na plátky, polejeme pomarančovou šťavou a posypeme syrom.

Šaláty nielen ako príloha

Naklíčený šalát

Naklíčenú pšenicu zmiešame s naklíčeným hráškom, pridáme na kocky nakrájané čerstvé uhorky, nadrobno natrhane listy hlávkového šalátu, na prúžky nakrájanú čerstvú papriku a umyté rozobrané karfiolové ružice. Všetko zalejeme hubovou zálievkou. Pripravíme ju tak, že huby udusíme a rozmixujeme v zriedenej smotane a okoreníme čiernym korením.

Kapustový šalát s jablkami

2 jablká, šťava z 1 citróna, pol hlávky (malej) bielej kapusty narezanej na rezančeky, 250 g nastrúhanej mrkvy, pol kávovej lyžičky oregana, 1,5 dl základného vinegretu.

Základný vinegret - nálev si môžete pripraviť vo väčšom množstve a odložený v chladničke kedykoľvek použiť. Postup: Do väčšieho (trojdecilitrového) pohára so závitovým uzáverom nalejeme 2 dl oleja, 4 polievkové lyžice najlepšie vínného octu, 1 rozotretý strúčik cesnaku, 1 kávová lyžička soli s trocha čierneho korenia. Pohár dobre uzavrieme a potriasaním obsah dobre premiešame. Na šalát dávame v malom množstve, zvyšok odložíme do chladničky. Pred použitím premiešame.

Dobrá chuť!

Mgr. Marta Fábiková

Oznam

Vopred ohlásený aktualizovaný cestovný autobusový poriadok nemôžeme zatiaľ uverejniť, lebo riaditeľstvo SAD nám dodá informácie platné až od júna 1996, t. z., že nové odchody autobusov uverejníme až v 4. čísle našich novín.

Redakcia.

Vydal: Obeoný úrad v Trenčianskej Turni

Zodpovedný redaktor: Rudolf Horňák • Redaktori: Ing. Milan Rástočný, Mgr. Iveta Červeňanová, Mgr. Vladimír Zvalený
Grafická úprava: Mgr. Jana Masárová, RKS Trenčín • Tlač: T-expres Trenčín • Náklad 900 kusov • Reg. č. 04-456/94 • Nepredajný dvojmesačník